

Popolen sporazum med Združenimi državami in Francijo

Referenca med francoskim ministrskim predsednikom in Hooverjem je bila zaključena s sporazumom, ki predvideva revizijo vojnih dolgov in reparacij. Laval je dosegel, kar je hotel in se veselil uspeha.

Washington, D. C., 26. okt. — Referenca med premijerjem Lavalom in predsednikom Hooverjem je rezultirala v dalekosežnih zagotovilih, od katerih se odpira pot za črtanje ali vsaj zmanjšanje vojnih dolgov, ki so jih napravile bivše zavezniške države Ameriki. Ti dolgovi znašajo vsaj sto milijard dolarjev. Vse to je razvidno iz izjave, ki jo je po zaključeni konferenci podal Hoover in Laval in v kateri sta navedla rezultat konferenčne izjave. Izjava, ki vsebuje vse najpomembnejše besede, je razumljiva le osebam, ki so versirani v diplomatskem jeziku in znajo čitati med vrsticami.

Glavne točke sporazuma so: 1. Predsednik Hoover opusti svoje dosedanje smernice ameriške politike in smernice, ki so se odrtali njegovi predniki in pripravljene pripraviti konvencijo, da obnovi razprave o zavezniških dolgovih, kar naj eventualno dovede do črtanja ali vsaj zmanjšanja.

2. Hoover ne bo podvzel nobenega koraka glede podaljšanja reparacij, ki poteče 30. junija 1932.

3. Inicijativo za podaljšanje reparacij in revizijo reparacij mora podzeti Nemčija, ki bo pripravi priložnosti, da se v kratkem imenuje komisija visokih uradnikov Youngovega načrta, ki bo prouči možnost, da li more Nemčija plačati reparacije kot je določil Youngov komitej. Hoover opusti svoj projekt zmanjšanja oboroževanja kot sredstvo za znižanje vojnih dolgov in sprejme francoski predlog, da oboroževanje omeji le do stopnja, ki zagotovi evropskim narodom zaščito pred napadi.

4. Francija in Amerika bosta sodelovali v gibanju za vzdrževanje standarda in pomagala drugim narodom pri vzdrževanju ali vrnitvi tega standarda.

Laval je ustavil naval francoskih bank na ameriško zlato in pristal, da v bodoče razen ne bo dvigala zlata v valutnih državah brez posvetovanja med direktorji Francoske banke in uradniki federalne reševalne banke v New Yorku.

Francoski premijer je odkrito izjavil svoje veselje nad rezultati konferenčne. Dobil je skrajno veselje, kar je želel in njegova izjava v Ameriki je bila uspešna. Njegov glavni namen je bil, preprečiti podaljšanje Hooverjeve moratorija in revizijo nemških reparacij, kar bi lahko ubilo Youngov načrt.

V začetku septembra je bila francoska vlada silno vznemirjena zaradi Hooverjevega pritiska na mednarodne banke v New Yorku, katere je urgiral, naj se odločijo za podaljšanje moratorija. Francija je vedno inšistirala, da se mora ohraniti Youngov načrt.

Sporazum med Hooverjem in Lavalom je ena najradikalnejših sprememb v ameriških političnih smernicah, odkar je Hoover začel načelo svojega prednika Hooverja glede pomorskega oboroževanja in se izrekel za britanski načrt.

Francija se veseli Lavalovega uspeha

V sporazumu vidi možnost nadaljnjih dogovorov

Pariz, 26. okt. — Stephane Luzzanne, avtoriteta v političnih vprašanjih, je označil izid razgovora med Hooverjem in Lavalom za "zmagovitega zdravega razuma," ko je komentiral skupno izjavo načelnikov francoske in ameriške vlade v listu "Matin."

"Pregovorili smo Ameriko, da je odobrila stališče Francije v enem glavnem vprašanju," piše Luzzanne. "To je velik uspeh. Ta uspeh obeta nadaljnje, ki bodo doseženi v doglednem času."

"Le Journal" piše, da je premijer Laval utrdil stališče Francije in da bo sporazum med Francijo in Združenimi državami imel dalekosežne posledice. Francosko časopisje je sprejelo skupno izjavo z zadovoljstvom na znanje.

Vse, kar se je pričakovalo od Lavalovega kratkega obiska v Ameriki, je bilo doseženo. Mnenje prevladuje, da v bodoče ne bo prišlo do takega nesporazuma med Francijo in Združenimi državami kot v prošlem juliju, ko je Hoover predložil svoj načrt moratorija, ne da bi se prej posvetovala s Francijo. Razgovor v Washingtonu je spremenil situacijo in utrdil vez med Francijo in Ameriko.

Odlok komisije bo morda razveljavil v redni seji

Zemljiški magnati na vzhodu razpravljajo o odloku med seboj in bodo poskušali obvestiti javnost o svojem zaključku

New York, 26. okt. — Nekateri železniške kompanije postajajo čedalje bolj glasne v zahtevah glede redukcije med delavcem, ker je meddržavna trgovinska komisija odklonila njihov apel glede 15% zvišanja vojnih cen.

Voditelji železniških bratovščin in unij so mnenja, da bodo magnati skušali uveljaviti mezdne redukcije in valed tega se pripravljajo na boj.

Eksekutivni uradniki železniških kompanij na vzhodu molče o odloku. Vso stvar bodo preresili med seboj in potem obvestili javnost o svojih nadaljnjih korakih. Spekulant, ki so kupili železniške bonde in delnice v pričakovanju, da bo odlok meddržavne trgovinske komisije v prilog kompanijam, so izgubili mnogo denarja valed padca teh bondev na newyorški borzi.

Ponovni izbruh revolte na Cipru

Velika Britanija poslala nadaljnje vojaške čete na otok, da potlačijo revolto

Nicosia, Cipru, 26. okt. — Valje navzočnosti britskega vojskovanja in aretacijam voditeljev, je revolto proti britski nadvladi ponovno izbruhnila na otoku Cipru.

Več tisoč mož broječa množica se je večeraj udeležila pogreba mladega vstaša, ki je bil ubit v prvem spopadu med rebeli in policijo. Pogreb je dal povod novi bitki. Razjarjena množica je napadla s kamenji policijo in vojskovanje in več ljudi je bilo ranjenih.

Večje število rebelov je večeraj pričelo streljati na angleške mornarje, ki so prispeeli s bojno ladjo v pristanišče Larnaca. Vstaši so glasno izražali svojo nezadovoljnost s britsko vlado in želje za združitve z Grčijo. Angličani so odgovorili s streljanjem in po kratki bitki so bili rebeli poginani v beg. Na obeh straneh pa je bilo več ljudi ranjenih, toda natančno število še ni ugotovljeno.

Governor otoka Ronald Storrs je vprašal za ojačanje in danes zjutraj so spet štirje angleški vojaški aeroplani odleteli iz Egipta proti Cipru, da zatro revolto.

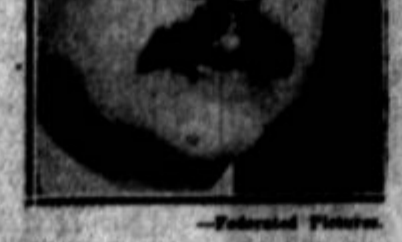
Francoski premijer se vrača domov

V ponedeljek zvečer se je vrnil na parnik, ki ga odpelje proti Franciji

New York, 26. okt. — Francoski ministrski predsednik Laval, njegova hči in njegov štab vstačkov so danes zjutraj prispeeli v New York s posebnim vlakom. Danes zvečer se bodo vrneli na parnik "Ile de France", ki jih odpelje v domovino.

Washington, D. C., 26. okt. — Konferenca med predsednikom Hooverjem in premijerjem Lavalom je bila zaključena in slednji je zgodaj danes zjutraj odpotoval proti New Yorku.

Premijer je bil videti nekoliko razočaran, ker ni dosegel glavnega namena svojega obiska — da pridobi Ameriko za zaščitni pakt — vendar zadovoljen s rezultatom in uspehi tridnevnega posvetoovanja s predstavniki ameriške vlade.

Pierre Laval, predsednik francoske vlade, ki se te dni nahaja v Združenih državah, kamor je prišel s namenom, da pridobi ameriško vlado za bolj "diplomatičen" nastop napram Nemčiji. Misija, kot poročajo, se mu je posrečila.

Delavci prisilili delodajalca na umik Chicago. — Kako se delavci lahko bojujejo proti meznim redukcijam, so pokazali uslužbenec tukajšnjega židovskega dnevnika "Jewish Courier". Ko so lastniki lista odredili drugo znižanje mezd, je dr. S. M. Melamed, urednik, pridobil vse uslužbence za stavko. Stavkarji so potem pričeli izdajati svoj list. Po preteku enega tedna so bili vsi pozvani nazaj na delo in redukcija je bila umaknjena.

PROFESOR BIČA DELAVSKO FEDERACIJO

Ne ugaja mu njeno stališče proti brezposelnosti podpiri

Boston, Masa. — (FP) — Profesor Robert Emmons Rogers od Massachusetts tehnološkega inštituta, ki je lansko leto zaslovel, ko je graduantom svetoval, naj se "poročijo s hčerkami podjetnikov namesto s stenografiškami", je v dnevniku "Boston American" napadel Ameriško delavsko federacijo, ker se je izrekla na zadnji konvenciji proti brezposelnostnemu zavarovanju.

"Ameriška delavska federacija pravi v jedru, da želi nadaljevanje sedanjega sistema neglede koliko trte mora delavstvo doprinesti", pravi snobistični profesor. "Zahteva pa, da vlada porabi milijarde dolarjev za premostitev v sedanji krizi, dasi dobro ve, da tudi prosperiteta ne bo odpravila varovkov teh boleznih."

"Njeni uradniki se tresajo, in bi kakšen nov sistem ne afektiral zaprte delavnice. Strah jih spreletava pred snaljšjo, da bi morali spremeniti svoje tradicionalne smernice, ki so bile formulirane, da pridejo v okom potrebam dobe, ki je že minula. Sistem, ki obsodi delavstvo sveta v skrb in strah, ima le toliko prednosti kolikor ojača moč delavskih unij. In A. D. F. še vedno misli zgolj o unijski sili. V razmerah, katere napravljajo njihovo tradicionalno politiko nedevo, je to tudi vse, kar njihovo "državlštvo" pomeni.

"Očitno je, da je za stalno odpravo te kronične negotovosti, da se odnese volka od duri, edino sredstvo, upeljava drugega sistema, ki naj bi pomedel s našim tradicionalnim in zastarelim individualizmom — ki je le tradicionalen ideal — in ga nadomestil s načrtom, ki bi nudil vsaj primerno gotovost."

Ruska submarinka se potopila

Moštvo je bilo rešeno. — Sovjetska vlada zanika vesti o potopu podmornice

Helsingfors, Finska, 26. okt. Finska radiopostaja v Vilpuri je večeraj naznanila, da se je vse moštvo ruske submarinke, ki je v soboto kolidirala s nemškimi tovornimi parnikom v finskem zalivu, rešilo.

Postaja se je trudila, da obnovi komunikacije s nemškim parnikom "Gratia," toda trud je bil zaman. Pozneje se je svadilo, da je parnik dospel v Kronstadt. Spretni del parnika je zelo poškodovan in ga bo treba popraviti.

Moskva, 26. okt. — Casopisna agencija Taas dementira vesti o potopu neidentificirane ruske podmornice v finskem zalivu. Javila, da je bila podmornica le nekoliko poškodovana in da je odplula v Kronstadt, dočim je nemški tovorni parnik odplul proti Leningradu. Oba sta odplula s svojo pogonsko silo in poškodbe obeh so bile lahke.

Agenti proti zavarovanju proti brezposelnosti

Pittsburgh, Pa. — Na konvenciji American Life Insurance agentov je bilo soglasno zaključeno, da bodo vodili odločen boj proti vladnemu zavarovanju proti brezposelnosti, ki je bilo proglašeno za "neameriško". Njihova solucija za ekonomske težave dežele je v "legislativnem priraku" — da se vlada ne vmešava v biznis. Veliko skrbi dela agentom tudi dejstvo, da izgubavajo članstvo na debelo. Odločili so se za oglaševalno kampanjo širom dežele, v kateri bodo dokazovali potrebo plačevanja prispevkov.

Kampanja v Angliji gre h koncu

Ves svet nestravno pričakuje izida volilne borbe. Laboristična zmaga bi bila nesreča za Veliko Britanijo, pravi Snowden

London, 26. okt. — Politični voditelji bodo danes zaključili viharo kampanjo in jutri se bodo volilci odločili za ali proti MacDonaldovi koaliciji, takozvani "nacionalni vladi."

"Vrnitev laboritov na krmilo vlade bi bila velilkanska nesreča za Veliko Britanijo," je rekel Philip Snowden, finančni minister, v izjavi, v kateri je naglašal zamotanost tekoče volilne borbe, v kateri bivši laboristi vodijo oster boj proti delavski stranki.

"Usoda dežele je v rokah liberalcev," je izjavil Lloyd George v pozivu na volilce, naj glasujejo za kandidate njegove stranke in proti konservativcem, ki tvorijo MacDonaldovo vlado.

Arthur Henderson, voditelj laboritov, je rekel, da je javno mnenje naklonjeno delavski stranki. On je uverjen, da bodo njeni kandidati dobili večino pri volitvah.

Poskus, da se natakne nagobnik sodniku, se ni posrečil

Pittsburgh, Pa. — Predno je državno vrhovno sodišče objavilo svojo razsodbo, v kateri je podprlo legalnost "yellow dog" pogodb in razglasilo vsako agitacijo proti njim za nepostaven čin, se je več mesecev vrtila vroča borba za kulisami. Sedaj je prišlo na dan, da so sodniki skušali pridobiti na svojo stran sodnika Maxeya, da ne bi podal svojega manjšinskega odloka, v katerem je razglasil na koncu argumente večine in jo obtožil, da podpira "opresivne gramarje," ki ni prišel pred sodišče s čistimi rokami.

Ta odlok vrhovnega sodišča je največji udarec v obraz delavstva v zadnjih letih. Socialistična stranka bo skušala pridobiti gvernerja, da uključi v svoj poziv za izredno zasedanje legislature tudi vprašanje in se zavzame, da legislature sprejme zakon proti "yellow dog" pogodbam.

Serif prišel s tiščanjem

Harian, Ky. — Armada pobjenikov, ki ji načeluje šerif Blair, se je pričela krčiti.

Po misteriozni odsotnosti treh tednov se je Blair spet vrnil v svoj okraj in odstavil štiri deputije radi pijančevanja. Ti so Tom Ward, Earl Brook, Bob Blair in Lee Fleenor.

Rudarji menijo, da je Blair pričel čistiti svoje vrste sedaj, ko je komitej, kateremu načeluje znani ameriški noveliš Dreiser, otvoril neodvisno preiskavo razmer, ki so dovedle do strahovlade.

Deputij Fleenor je pred par tedni ustrelil rudarja Joe Moora in Juliusa Baldwin. Rudarja sta stala pred vhomod javne kuhinje, ko se je Fleenor pripeljal mimo in oddal nanju usodna strela.

Nemški prezident Hindenburg je danes nekaj diktator, ki pa najbrž ne bo dolgo.

Japonska ignorirala zahteve Lige narodov

Jugoslavija protestira proti vpadanju banditov

Jugoslovanska vlada zagrozila, da bo stvar predložila Ligi narodov

Dunaj, 26. okt. — Poročilo iz Sofije se glasi, da je jugoslovanski poslanik v Bolgariji izročil noto bolgarakemu zunanjemu ministru Moučanovu, v kateri protestira proti vpadanju bolgarskih banditov v Jugoslavijo. Nota naglašala, da bo jugoslovanska vlada predložila zadevo Ligi narodov, ako Bolgarija ne ukrene ničesar za preprečitev teh incidentov.

Moučanov je v odgovoru izjavil, da se banditi zbirajo v jugoslovanskem teritoriju, kajti bolgarski vojski strogo pasijo, da noben Bolgar ne prekorači meje.

Vrhovno sodišče ubilo delavski zakon

Odlok se glasi, da je zakon o običajnih mezdah neustaven

Springfield, Ill. — (FP) — Illinoisko vrhovno sodišče je te dni podalo svoj odlok in razglasilo, da je zakon o običajnih mezdah, ki ga je sponsoriralo organizirano delavstvo, neustaven.

S tem odlokom, ki je bil daren s značilno naglico, kar je nekak nenavadnega v sodniški proceduri, je bilo organizirano delavstvo opropano edine zmagi, ki jo je doseglo v problem zasedanja državne legislature.

Sodišče, ki je naznanilo odlok, se ni potrudilo, da bi pojasnilo javnosti razloge za svojo akcijo. Nekateri člani sodišča so pozneje privatno izjavili, da je zakon razredna legislacija, ker forsira kontraktorje na plačevanje življenjske mešde delavcem, ki so upošten pri javnih delih.

Znamenja kažejo, da je bilo delavstvo potegneno za nos, ko so poslanci odglasovali za ta zakon. Nihče od teh se ni postavil za obrambo zakona, in gverner Emmerson, ki ga je podpisal in s tem odobril, je bil vesel, ko ga je vrhovno sodišče ubilo.

Ko se je vršila debata o tem zakonu v legislature, so sprejetju nasprotovali le tradicionalni sovražniki delavstva — tovarniška asociacija, trgovske zbornice, civilna federacija in tem sorodne grupe.

Stavkovni val se pojavil v Kanadi

Ottawa, Kanada. — V vseh provincah Kanade je delavska nezadovoljnost pričela prikipevati do vrhunca in rezultat so stavke. 700 rudarjem v Estavanu, Sas., od katerih sta bila dva ubita v policijskem spopadu, se mogoče pridruži 12.000 rudarjev v Cape Bretonu, Nova Scotia.

Nezadovoljnost je velika tudi med graditelji cest v raznih krajih. V Bisarmoreju, Alta., so zastavkali in zahtevali zvišanje mezd na 50c na uro. Sedaj prejema 30 centov. Zastavkali so tudi ribiči v Port Albertu, B. C., ki zahtevajo zvišanje za 100% — od 5 do 10 centov od ribe.

Pobjina državno zdravstveno oskrbo

Baltimore, Md. — Dr. Morris Fishbein, urednik glasila Ameriške zdravniške asociacije, je v svojem govoru v tem mestu pobijal predlog Ameriške legije, da federalna vlada ustanovi večje število bolnišnic za vojne veterane. "Federalna ali državna zdravstvena oskrba je korak h komunizmu", je dejal Fishbein.

Poskus Lige, da se poravna spor v Mandžuriji, se izjalovil. Japonska pojačila svojo oboroženo silo v Mandžuriji

Zeneva, 26. okt. — Valed odločne opozicije japonske vlade, ki je odklonila zahteve Sveta Lige narodov glede evakuacije kitajskega ozemlja v Mandžuriji, se je poskus za končanje spora med Kitajsko in Japonsko popolnoma izjalovil in Liga je zaključila svoje zasedanje.

Resolucija, ki je bila predložena Svetu Lige narodov, da Japonska odpokliče svoje čete iz Mandžurije do 16. novembra, je bila poražena, kar je japonski delegat glasoval proti nji. Vsaka resolucija, ki ni sprejeta soglasno, se ne more uveljaviti.

Dr. Alfred Sae, kitajski delegat, je bil zelo razočaran valed trmoglavosti Japonske. Izjavil je, da je izgubil vsako upanje za ublažitev situacije v Mandžuriji.

Mukden, Mandžurija, 26. okt. — Uradno naznanilo iz glavnega stana generala Sigeru Honjo, poveljnika japonskih čet v Mandžuriji, javlja, da sta bila dva japonska policaja ubita v spopadu s Kitajci v Kungčulingu v bližini južnomandšurske železnice.

Tokio, 26. okt. — Japonska je danes odposlala naknadne vojaške čete v kitajski teritorij v Mandžuriji, da zaščiti južnomandšurske železnice in kitajskih banditov. Ta železnica je pod kitajsko kontrolo in je bila sgrajena s posojilom 335.000.000, katere je dobila od južnomandšurske železnice, katere je japonska last.

Vlada je večeraj naznanila, da bo v kratkem pojasnila svoje stališče s osirom na akcijo Lige narodov, ki se je s trinajstimi glasovi proti nemu izrekla za odpoklic japonskega vojskovanja iz okupiranega kitajskega ozemlja. V naznanilu namiguje, da ne bo upoštevala zahteve Lige narodov, izjavila pa, da je pripravljena na evakuacijo, ako ji da Kitajska zagotovilo, da bo čitila japonska življenja in lastnino v Mandžuriji.

Odorošnje nad farmerji

Farmerjev dolg naraste za 71% v dveh letih

Plentywood, Mont. — (FP) — Zakaj se farmerji vedno bolj pogrezajo v dolgove, je razvidno iz sledečega tipičnega slučaja, ki ga opisuje "The Producers News":

Neki farmer je kupil poljedeljske stroje od neke tukajšnje agencije. Pred dvema letoma je njegov dolg na stroje znašal \$260. Ker pa ni mogel plačati obrovov, mu je bil dolg podaljšan za eno leto pod pogojem, da plača 35,7% obresti, ki so bile prištete k glavnici. Ob koncu leta je dolg naraste na \$352,82.

Ker svojega dolga tudi tedaj ni mogel poravnati, se je ponovil isti proces podaljšanja kreditne in je dolg v drugem letu zopet naraste in sicer na vsoto \$446,12. Poleg tega pa je farmer sedaj še moral dati družbi prednost na svoj pridelek. — Vse to se pa ne imenuje odurošnje, ampak le — legalne obresti.

Serif prišel v mrežo

New York. — Delavci, ki so bili pred tedni priča ugrabljenju organizatorice Clare Holden v Greenville, N. C., so identificirali pet šerifovih pomočnikov kot ugrabitelje. Sodelovanja je obtožen tudi šerif Bramlet, ki je rekel, da dvomi, da je bila Mrs. Holden res ugrabljena. V to afero je impliciran tudi načelnik detektivov v Charlotteju.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year...

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz razpis krajev

Euclidská politika

Euclid, O. — Cenjeni urednik Prosvete! Prosim Vas, priobčite nam ta-le dopis v našem pravem delavkem listu.

Toliko pisanja je že bilo o naši politiki v Euclidu, zato hočemo tudi mi nekaj povedati. Teško se nam zdi, da imamo med seboj ljudi, ki ne poznajo nobene hvalečnosti. Grdo je od strani učenih urednikov pri Ameriški Domovini, ki zavajajo ljudi na slabo stran.

V Euclidu smo imeli okoli par ducatov demokratov. Mi nismo gledali na politiko, ampak na poštenega moža, katerega čista tudi Anton Grdina, ki je zapisal tako, ko se je opovedal za koncilmana.

Slovinci in Hrvatje v Euclidu nikoli ne priporočamo in ne silimo, kaj naj izvolijo na St. Clairju. Ameriška Domovina pridobiva samo sovražnike med nami.

Mi smo za Elya, P. & D. pa lahko izvolite Busherja, če hočete svojega župana in če nimata še sedaj dosti "bossov" v Cleveľandu, ki jim narekujejo, kako naj pišeta.

Mi ne potrebujemo nobenih nasvetov od A. D. Mi se znamo sami voditi. Naš Dom in cerkev smo sami postavili, sami jih vzdržujemo.

Državljan: Vincent F. Koller, 20219 Lindbergh st., član društva št. 158 SNPJ; James Rotter, član društva Zavednih sosedov, 19615 Kewance ave.; Joseph Kraince, koncilman; Thos Russ, 21180 Miller ave, 29 let v Euclidu, član SNPJ; Marcus A. Brajcl, 539 East 185 st.; Louis Hafner, član št. 158 SNPJ, 12804 Tyrone ave., Euclid, Ohio.

Kanadski zgubljeni

Milwaukee, Wis. — Zakrajčkov ljubljanski "Izseljeniški vestnik" je še sedaj dognal in s tužnim srcem poročal, da so kanadski Slovenci zgubljeni za mater cerkev in demokracijo.

Pobasala jih je v svojo grešno malho SNPJ, oziroma čikaški socialisti.

Osemindvajset društev in nobene nima svetega šegna.

Fater Murn in Grdina sta grdo zanemarila svoje krščanske dolžnosti.

V Lemontu pa so menda spali, ali pa so bili preveč zapoaleni z reševanjem duš ameriških Slovencev.

Sedaj je treba najti novega Cirila in Metoda, da priženeta zgubljene ovce in koštrune v običajni hlev.

Kakor pred stoletji. Takrat so naši predniki molili svojega boga pod lipo, volili svojega kneza, pasli svoje številne črede selivši se iz kraja v kraj, svobodni in srečni.

Metod z znamenjem odrešenja (iz svobode), njima pa so sledili nemški valpeti z biči.

Od tistega časa je hodil naš narod svojo križev pot in postal mojster v hlapecvanju in ponižnosti. — "Cerkev in gradovi na gričih so znamenja naše sužnosti," je rekel pokojni Tavčar.

Naše kanadske rojake je treba rešiti. Vsi ameriški Slovenci, katerih še nista pokvarila Prosveta in Proletarec, naj prispevajo v poseben sklad za armado misijonarjev, nun, mežnarjev in druge prtijage, da se jih pošlje med zgubljene ovce.

Na Wall street naj se pošlje posebno prošnjo, z natančnim opisom vseh rdečih nevarnosti, ki jim pretijo in ogražajo tudi demokracijo Morgana in Rockefellerja, pa bodo drage volje prispevali. Ti gospodje poznajo svoje krščanske interese.

Dobra mati cerkev je zgubila Mehiko, zgubila je Španko in Rusijo, obenem pa je finančna in nebeška bilanca slaba tudi še po raznih drugih želajah.

Ako ne bi bil papež Mussolinijev zaveznik, bi lahko odredil, da se vršijo posebne molitve za naše zgubljence v Kanadi.

Sicer pa je sedaj neugoden čas za tako akcijo. Zgubljene ovce ne delajo in kolekte bi bile slabe.

Bog pa navadno ne financira takih reševalnih kampanj.

Mestne volitve v Cleveľandu

Cleveland, O. — Blizamo se mestnim volitvam in kot vse kaže bomo mi delavci jako malo prišli v poštev. V Prosveti je bilo že poročano, da sta bila eliminirana dva socialistična kandidata z volilne liste "radi nezadostnega števila registriranih glasov," kot so rekli. Sedaj nam ostaneta le dva naša kandidata: sodrug Joseph Siskovich, ki kandidira za mestnega odbornika v 4. distriktu, in s. Joseph Martinek, kandidat v 2. distriktu.

V 1. volilnem distriktu je bil eliminiran naš kandidat J. Wilfert, zato se bomo morali zadovoljiti sedaj z najboljšim kandidatom na listi. Imamo neodvisnega kandidata, po imenu Joseph Dupana. On je češke narodnosti in je obljubil, da bo delal za Slovence, ako bo izvoljen. Ker nimamo svojega kandidata v tem distriktu, zato apeliram na naše volilce, da oddajo svoje glasove za Dupana dne 3. nov.

To naj služi rojčakom na zapadni strani v pojasnilo.

Frank Mlakar.

ZVEZDA ODPRE ČIKAŠKO RAZSTAVO

Svetloba velike zvezde Arcturus, ki je 40 trilionov milj od zemlje ali 24 svetlobnih let po astronomski meri, bo odprla znanstveni oddelek čikaške svetovne razstave leta 1933. To se zgodi takole:

Dne 1. junija 1933 ob devetih svečer bo svetloba, ki je zapustila zvezdo Arcturus leta 1893 — ob času prve svetovne razstave v Chicagu — dospela na zemljo. Svetloba, ki potuje 136,000 milj v sekundi, potrebuje z omenjene zvezde 43 let do zemlje.

Ko pride ta svetloba na Yerkesovo zvezdarno v William Bayu, Wis., jo takoj preodotočijo s pomočjo 50-palčnega teleskopa na drobno fotoelektrično stanico in električni efekt, ki bo amplificiran, pošlje po žicah impulsi na prostor razstave in ugre vse električne luči v velikem stolpu ter odpre mašinerijo. — Profesor Edwin B. Frost, direktor Yerkesove zvezdarne ob jezeru Geneva, je prišel na idejo, da bi ujeli svetlobo zvezde Arcturus in s njo odprli palačo znanstva na razstavi.

"Boji v naprednih vrstah"

Cleveland, Ohio. — Pod tem naslovom od časa do časa napiše urednik "Enakopravnosti" nekaj fraz, ki nimajo ne repa ne glave. Po jezuitsko obrača oči in stoka, da se ga hoče uničiti. Hodi z oljniko vejico miru v eni roki, a v drugi drži golddo žveplene kislina, ki jo zlije, kjer se mu nudi prilika, na njemu neljube osebe. Ta človek hoče po vsej sili napraviti nekaterim klubovim članom odgovornost za ves prepir, ki ga je delžene slovenski Cleveland zadnje čase. On misli, da je vse, kar on naredi, 100% napredno. Če ta gospod skoči za koščkom kruha v republikansko stranko, je to naprednost, in zahteva od nas, da bi mu ploskali za to! Ne bo šlo, gospodine uredniče! Prepara v naselbini so krivi ljudje, ki so hoteli izrabiti vse naše ustanove za ustvaritev "močne republikanske m a š i n e," katere "boss" naj bi bil — prodajalec žebljev na Superior ave.

Ta urednik je podoben, če se ga sodi po njegovih člankih zadnje čase, človeku, ki stoji med dvema skledama "leče" in se ozira, v kateri skledi je več. Kjer je več, tja pa gre! (Glej uredniški članek, okt. 14. 1931). Vsi njegovi članki pod gornjim naslovom ga kvalificirajo za takega.

V svojem listu ima 21. okt. 1931 zopet same njegove pogretno domišljije in podtikavanja. Ko so bile prvič priobčene, sem šel preko njih, ne da bi se oziral kaj piše. Sedaj ga pa opominjam, da je za svoje trditve pozabil doprnesti potrebnih dokazov. Brez dokazov ne gre pa ne gre! Kar je najvažnejše v tem njegovem članku, je ime Medveška, ki ga ponovno rabi za svoj ščit. Ne vem, ali mu je Medveška to dovolil ali ne. Upam, da bo Medvešek sam odgovoril, če se rabi njegov ime z njegovim dovoljenjem ali ne. Ne, ni šlo za to, kar on trdi v svojem članku, ampak šlo je za to, da se prihrani Domu \$1,200.00 na leto. Šlo je za to, ker za dve moški osebi stalno upošeni v Domu ni dela. Tako je, gospod urednik, in nič drugače. In jaz sem to tudi dokazal, da se da izvršiti z eno osebo; sedaj je na vas ležeče, g. urednik, da dokažete in podprete z dokazi svoje trditve.

Izredna konferenca Doma je bila neumnost, po njegovem mnenju, in meni je popolnoma razumljivo zakaj tako misli. Da, tista konferenca je nekaterim potegnila maske z obrazov, ki so se zavedli, da jim je maska vzeta — šele po konferenci. Tista konferenca je pokazala kdo je kdo.

Razumljivo je, da je on dolgo časa s svojim progresivizmom lovil kaline in napeljal vodo na svoj mlin. Tista konferenca — in kar se je po konferenci zgodilo — je bilo tisto, ki mu je poteg-

nilo krinko njegovega progresivizma z obraza, in ostal je pred ljudmi to, kar je! Če ni prav nič drugega tista konferenca naredila, kakor to, da so krinke padle, je naredila zadoštil! Da, gospod, dolgo časa je napredni element redil gada na svojih prsih, ki je bil oblečen v obleki progresivizma. Vidite, tista konferenca mu je tisti plaček strgala. Po tisti konferenci, tožba in drugo, kar se je zgodilo, govori jasno, kaj je imel napredni element pričakovati od njega. Kaj ne, to je bilo vse narejeno v interesu tistega lepega miru, ki si ga on tako želi? Razumem ga in vse tiste, ki se on družijo z njimi, kaj je bila in je še njegova politika. Načrt, ki se je koval, ki ga je mogoče tudi on pomagal kovati, da se unifi socialistični klub, se ni obnesel! Če bi ljudje, ki so počeli a to akcijo, da uničijo klub, imeli kaj znanja o delavskem gibanju, bi lahko vedeli to, da so počeli z akcijo, ki so jo pred njimi že mnogi, da uničijo socialistične organizacije, ki se ne dajo uničiti, ker v teh organizacijah držil skupaj delavski idejski "surprize parties." Kdor ni pri socialističnih organizacijah idejno zraven, ta bo prej ali slej odletel, ker te organizacije ne poznajo osebnega koristolovstva, in jih tudi ni mogoče izrabljati v osebne koristi.

Vaše pastirsko kričanje nam ravno toliko škodi, kakor škodi ljudem, če pes laja vanjo. Vi sami dobro veste, da sem jaz molčal na vso vašo godloj, ki ste jo zilili v mesecu juniju 1930. Nisem se maral spuščati v polemiko, ker sem takrat še imel toliko zaupanja v vas, da boste sami увидeli napako, ki ste jo naredili s tistim svojim pisanjem. In molčal bi še nadalje, da se ni oglasil vaš varovanec "Obudy" in začel stresati svoje laži v vašem listu, tedaj sem bil prisiljen se braniti. Tudi danes se branim, ker, če bi molčal, bi vi mislili, da je res tako, kakor ste napisali. Križ z vami je ta, da preveč verujete listu, katerega urejujete in pišete vanj sami. Vi mislite, da je sveta resnica in nauk tisto, kar sami napišete, in potem ravno isto čitate. Dobro je, da ima človek zaupanje sam vase, in mora ga imeti, ne sme si pa domišljajati, da je nezmožljiv. Ker to privede človeka v položaj, da ne ve "ne naprej ne nazaj." Vi sami okužate tak položaj, kaj ne, g. urednik?

Kar se tiče J. A. Siskovicha, se bo on še sam zagovarjal, ali jaz bi vas rad koregiral kako izgledate glede na vaš članek z 21. okt. 1931. Vi ste podobni otroku, ki nima ne duševne ne fizične sile, da bi premagal močnejšega, pa ga čaka za vogalom svoje hiše, kadar pride mimo, da mu vrže kamen v hrbet in beži nazaj v hišo. Vi ste ravno taki, in jaz bom po svoji moči skušal dokazati, da je tako. Siskovich je kandidat na socialističnem tike-tu in vi si ne upate pisati proti njemu, dasi bi radi. Vi veste, da vas on duševno nadkriljuje, pa mu hočete škoditi sedaj, ker drugje nimate prilike. Pobrali ste tisti stari kamen in ste ga vrgli vanj, potem pa se tekli za hišo skrit. Če ste proti socialistom, povejte jasno, da ste proti njim, in boste imeli več spoštovanja in ugleda.

Kar se pa tiče koketiranja s Pirceom, bodite potolaženi in ni treba si las puliti zaradi nas, ker če se razmere ne izboljšajo, boste vi prej koketirali z njim kakor mi. Za koketiranje so sposobni le ljudje, katerih karakter se prične in konča pri dolarju. Če je prišlo do tega, da ne damo več tiskati v vašo tiskarno, ste tega krivi sami. Mi bi bili navadni tepci, ako bi potem prišli k vam, ko ste se vi združili z ljudmi, ki so naš hoteli utopiti v žlici vode. Mogoče boste vprašali za dokaze: teh ni treba iskati, ker so na dlani in so neizbrisni. Tožba "Zarje" je eden in zadoštil velik! Če pa vi mislite, da naj v interesu miru mi "držimo svoje glave," da bodo vaši rodoljubi in vi z njimi hodili po njih, potem pojdite in poiščite si vašega svetovalca, ki je obenem zdravnik, da vam preliče vaše možgane!

Predno končam, vas opozorim, da mi niste še odgovorili na stavljeno vprašanje v mojem zadnjem dopisu v tem listu, ki ga ponovim danes: "Ali so vaša načela to, da se spore kulturnih organizacij vlačijo po sodnjah?" Če bo potreba, se bom pa še oglasil, do tedaj pa pozdravljeni! Joseph Skak.

Oživljanje mrtvih oči

V mrtvašnici praškega medicinskega tuta dela učenjak E. Pollak poskuša z oživljenimi očmi. Po vseh pravih kirurških nastojih iztikajo mrtvece oči iz očenih in jih skušajo po novi Pollakovih metodi oživiti. Morda v teh poskusih res že zori dolgo pričakovani zdravnik, kako bi slepec vrnil vid z vstavljanjem zdravih oči, ki izrežejo mrtvičem.

Za enkrat skušajo v inštitutu le oživiti mrtvece v čisto fiziološkem smislu, ne na omenjeni cilj, ki je morda še zelo drzno početje, ki pa vendar ni čisto novo, prej so že večkrat odrezali mrtvecem oči, ki so jih z umetnim dovajanjem krvi še časa po odmrtju telesa ohranili žive, truplo že dolgo troneho pod zemljo, se sekamif prstih še vedno rasti nohti kaj prej. Več kot leto dni so ležali na toriju profesorja Kravkova in živeli z vidnimi in otipljivimi znaki življenja. V čas so bili toplejši od okolice in če jim je fevor vbrizgnil pod kožo odgovarajoči ment, so se začeli celo potiti. Žilice v nje še vedno reagirale na zdravila in se zale in krčile, čeprav le truplo, od katere bile odločene, še celo leto počivalo pod zemljo. V posameznih organih tli življenje pač tudi po smrti in se lahko iznova razmeti in o na nekdanji višini.

Grozničave reči se dajo narediti na čin. Še trdnemu človeku zagomazi po če gleda take oživljajne poskuse na mrtveš. Da, posrči se celo, da mrtveci še spregovore potem, ko je v njih že ugasnila poslednja iskrica življenja. Iz čevnega grla se utrga težek vzdihljaj ali krič, če se pripravijo oživljene mišice s primernimi reakcijami do krčenja. M ki so umrle v poslednjem stadiju noseč lahko več dni po smrti porode v grobu. Se je le še vprašanje, ali je pripisovati rojstni račkočemu pritisku plinov, ki se razvira razkrajajočem se telesu, ali pa delovanju v inštitutu za sodno medicino na Dunaju davno tega Eisenmenger sestavljal črpali vzdržuje umetni krvni obtok po odmrlem Posledice so bile presenetljive. Trupla čela iznova krvaveti iz ran, mrtvaška blede je umaknila, sicer ne zdravi rdečici živ pač pa sinji barvi, ki je značilna za vse šence.

Naj sledi nekaj pojasnil k poskusom kega učenjaka Pollaka. Za oživljenje oči je treba čim brže po smrti napraviti truplu kirurško operacijo. Glava se na temenu in instrumenti operaterja por od tod počasi proti očesnima duplinama, prav skrbno izpraanita. Nato se izloči jabolko, z vsemi vanj vodečimi žilami. leži mrtvo človeško oko na mizi, in začne poskus. V arterijo očesnega jabolka se v ne neka raztopina, segreta natančno na temperaturo. To je umetna kri. Se nekutkov poteče in odoblego življenje se povrne v oko. Na kemične dražljaje se sketi, kakor da bi bila živa, mišice šaren spet odzivajo vnanjim dražljajem. Prav postanejo tudi krvne posodice iznova občne za vsakovrstna zdravila ter se širijo in kakor da bi še vedno skrbele za živo oko.

Poskus oživljanja mrtvih oči je v sredni zvezi z vrsto prav perečih vprašanj čih se presajanja mrtvih oči v očesne du živih ljudi. Ze pred leti je na poskusnem du za biologijo na Dunaju mladi madžarski dent Koppanyi, ki je zdaj univerzitetni sor v Chicagu, napravil nekaj alifnih tran taci; ki so vzbudile takrat velikansko nezost. Posrečilo se mu je, da je oči, ki izrezal živali, vstavil v očesni duplini dru vali, kjer so se tuja očesa dejanski pri odzdravela in se ohranila.

Nerešeno je ostalo doleje vprašanje, ta presajanja očesa tudi res videla, ali pa morda le mrtva srkila, kakor steklena Transplantacije je namreč napravil sam podganam. Te živalce pa se vedno orientir v prvi vrsti po zelo razvitem vohu, tako prav za prav niti ne potrebujejo. Se naj nejši opazovalec ne more razlikovati, ali je podgana slepa ali ne. Edina razlika je v podgane z zdravimi očmi pogumneje skaklo globočino kakor slepe, toda ta akromni skeptikom, kakršni so zdravniki, seveda re zadoščati za dokončno sodbo, če podga vstavljenimi očmi res vidijo. Proti uti transplantacije očesa pa govore tudi nega eksperimenti, ki so jih napravili na kliniki ler. Tu so ugotovili, da se očesni živi niso zrastle, čeprav se od drugod nav nasprotni dokazi. Potlej so za dolgo tili vsa poročila o očesnih transplantacijah, in vsa upi so bili pokopani do zdaj, ko se je iznova lotil tega velepomembnega problema.

Izreki

Možje imajo pač tu in tam pravico kakšno besedo o ženskah, nikdar pa o ženski.

Marsikatera ženska se ima za moralno je le nazadnjaška.

Pokus, kakšno žensko hoteti razumeti, konča navadno s poroko.

Za "nemoralno" imajo ženske navadno življenje—drugih žensk.

Umetnost ljubezni je v tem, da si sama zvest.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Ljubljana, 6. oktobra 1931.

Mater ubil

V Rogoznici pri Sv. Rupertu v Slov. gorah je posestnik Franc Rojko v pijanosti ubil svojo mater, ki mu je branila piti. Sva-ku, ki je branil mater, pa je zlo-mil roko.

Umrla so:

V mariborski bolnici sta umr-la Josip Stadler iz Murske So-bote in Terezija Rojko iz Slivni-ce. — Na Suhi pri Škofji Loki je umrl posestnik Janez Omahen, ki se je zdravil nad leto dni v ljubljanski bolnici. — V Pevmi pri Gorici je umrl Rudolf Flegelj iz Oslova, star 52 let. — V Ja-renini je umrl Martin Cvilak, po-sestnik in gostilničar, star 36 let. — Na Pobrežju v Mariboru je umrla 64-letna Marija Simo-ničeva, ki je bila epa najdebelej-ših žensk v državi. Tehtala je krog 160 kg. — V Mariboru je umrl 71-letni Josip Roškar, že-lezniški nadsprevoznik v pokolu. — V Ljubljani je umrla Slavka Pogačnikova, vdova dr. Lovre Pogačnika. — V Dolu pri Ljubl-jani je umrla 90-letna Ivana Ka-stelic. — V Ljubljani je umrl Franc Pešek, vpkokojeni zvanik-nik drž. železnice. — V Novem mestu je umrla Katarina Rome. — V splošni bolnici ljubljanski je umrl invalid Ivan Gracer, trafikant. — V Trbovljah je umr-la Alojzija Slokan, žena vpo-kojenega rudn. uradnika. — V Spodnji Hudinji pri Celju je umr-l Govedič Gregor, vpkokojeni uslužbenec celjske cirkarne. — V javni celjski bolnici je umrl 29-letni Matija Rabuza. — V Ljubljani je umrl v Leonišču ljubljanski obrtnik in solastnik Gorčeve tvrde France Ogrin, star komaj 37 let. — V Beltin-cih v Prekmurju je umrla trgo-vka Julka Brumnova. — V Mar-iboru sta umrli upokojeni stroje-vođa Anton Vogler, star 53 let, in 55-letni sodar France Kocbek. — V Ljubljani so pokopali želez-niško uradnico Josipino Srceelj. — V Ljubljani je umrla Pavlina Gariboldi-Schaffer.

Konj ga je ubil

V Velosovem pri Kranju je pšel devetletni posestnikov sin France Grlic krave in konja. Na paši je konj zdirjal in brehnil Franceta v trebuh tako neareč-no, da so morali fanta prepeljati v ljubljansko bolnico, kjer so ga takoj operirali, ker je imel zmešana čreva. Fant je operaci-jo prestal, a ponoči, včeraj 4. oktobra izdihnil.

BRAT BRATA ZADAVIL

Umor v vasi Obrije pri Ljubljani

Včeraj, v ponedeljek zjutraj, je prišel na policijsko stražnico v Mostah v ljubljanskem pred-mestju, Stanko Zajc, posestnik-ov sin iz vasi Obrije. Povedal je, da je našel svojega brata Va-lentina nedaleč od hiše mrtvega na cesti. Policija je takoj odšla na kraj umora in začela zasliševati brata.

Stanko Zajc je izpovedal, da sta z bratom in sosedom Fran-cetom Smerajem bila prejšnji večer na vinski trgtavi v Mo-stah. Tamkaj so pili in gostje so se vinjeni ponoči celo sprli in stekli. Potem so se fantje razkro-pili domov. Valentin in Stanko Zajc ter Smeraj so šli skupaj proti domu v Obrije. Med potjo sta se začela brata Zajca prepi-rati. Po izpovedi Stanka, ki jo je dal policistom, sta Smeraj in Stanko odšla potem domov. Stan-ko je legel spat, ko pa se je zju-traj zbudil, je videl, da brata še ni domov. Šel ga je iskat ter našel nedaleč od doma na cesti mrtvega z majhno rano na glavi. Stanko izpoveduje, da ne ve, ka-ko je prišel sam domov in kod je hodil Valentin.

Smeraj pa je zaslišan izpove-dal, da je odšel domov, kakor hi-tro sta se začela Valentin in Stanko Zajc pripraviti in tepsti. Smeraj in nekateri druge priče so videle, da je Stanko vrgel Va-lentina na tla in ga davil. Oba sta bila seveda vinjena.

Zdravniški pregled Valentinovega trupla je dognal, da je bil Valentin zadavljen. Zunaj sicer ni bilo nobenih znakov davljenja, pač pa v grlu. Ker trdijo priče, da je Stanko vrgel Valentina na tla in ga davil, je padel sam ubo-ja na brata Stanka, ki ga je poli-cija aretirala. Stanko je trdil, da ne ve nič, kako je prišel do-mov, ne kaj se je godilo z njim in bratom na cesti. Najbrž je v vinjenosti brez namere, nevede zadavil brata. Stanko je ves ponedeljek tajil. Šele danes zjutraj je po dolgem izpraševanju pri-znal, da je vinjen nehote zadavil brata. Valentin ga je na poti do-mov napadel in vrgel na tla ter ga bil s pestmi. Stanko se mu je s težavo izmuznil in stisnil Va-lentina k tlom ter ga začel da-viti. Nenadoma pa je Stanko opazil, da se je Valentin nekako pomiril. Stanko je mislil, da se je brat pač potuhnil, ter je odšel domov. Zjutraj pa stopi v njego-vo sobo mati in pravi: "Valentin leži mrtve na cesti. Si ga ti?"

Stanko izjavlja, da ni zadavil brata nalašč, marveč v silobranu. Valentin je bil res znan kot na-silen pretepač. Stanko pa kot mi-ren, soliden fant. Stanka so od-dali sodišču.

Najhitrejša žival na svetu
Po Townsenu je najhitrejša žival na svetu neka muha (cfe-nomija), ki preleti v minuti ba-ke 23 km. To bi pomenilo 1380 km na uro. Seveda ne more mu-ha leteti tako dolgo, temveč gre za polete nekoliko sekund.

Med ptic je eden najhitrej-ših hudurnik, ki mu cenijo brzino na 250 km na uro, dočim o-pravi golob pismonoša v istem času 65 km.

Za žuželke so podatki precej skopi. Večerni pavlin preleti v sekundi 6m, kačji pastir 15 m, navadna muha le 1,7, gori ome-njena pa 380 m.

Obesil se je

Obesil se je na drevo ob reči. Ker je dal zažgati, ni bo prejel zavarov-anja. Pač pa so ga aretirali in obsojen.

Smrtina nesreča

Smrtina pomočnik Vinko... star 24 let, se je na vo-zu... smrt... pri Fužinah je padel z... ter... Cez nekaj ur je... ni.

Obesil se je

Obesil se je na drevo ob reči. Ker je dal zažgati, ni bo prejel zavarov-anja. Pač pa so ga aretirali in obsojen.

Obesil se je

Obesil se je na drevo ob reči. Ker je dal zažgati, ni bo prejel zavarov-anja. Pač pa so ga aretirali in obsojen.

Obesil se je

Obesil se je na drevo ob reči. Ker je dal zažgati, ni bo prejel zavarov-anja. Pač pa so ga aretirali in obsojen.

Obesil se je

Obesil se je na drevo ob reči. Ker je dal zažgati, ni bo prejel zavarov-anja. Pač pa so ga aretirali in obsojen.

Obesil se je

Obesil se je na drevo ob reči. Ker je dal zažgati, ni bo prejel zavarov-anja. Pač pa so ga aretirali in obsojen.

Obesil se je

Obesil se je na drevo ob reči. Ker je dal zažgati, ni bo prejel zavarov-anja. Pač pa so ga aretirali in obsojen.

Obesil se je

Obesil se je na drevo ob reči. Ker je dal zažgati, ni bo prejel zavarov-anja. Pač pa so ga aretirali in obsojen.

Obesil se je

Obesil se je na drevo ob reči. Ker je dal zažgati, ni bo prejel zavarov-anja. Pač pa so ga aretirali in obsojen.

Angleški plemiči — pro-letarci

Svetovna vojna tudi angleškim plemenišam ni prizanesla, čeprav so nekaj sloveli po svojem bogastvu. Velika njihova premo-ženja so začela kopneti in danes živi na Angleškem dosti plemi-čev, ki si morajo služiti svoj vsakdanji kruh z delom svojih rok. Pa tudi takih plemičev živi na Angleškem precej, ki imajo še premoženje, pa vseeno trdo delajo, ker s skrbjo gledajo v ne-gotovo bodočnost. Dosti plemi-čev je vtaknilo svoj denar v raz-na podjetja, kjer sami sodeluje-jo, drugi pa morajo delati z roko, če ne gre drugače.

Sir John Jedge n. pr. se bavi že 40 let za svoj vsakdanji kruh kakor vsak drugi delavec: v tej dobi je bil že sprevoznik cestne železnice, natakaj, pristaniški de-lavec, prodajalec v neki trgovini s čevlji, danes pa je zavarov-alni agent.

Grog Berg prodaja — ženske klobuke v mali modni trgovini; klobuke dela njegova žena. Najmlajši sin lorda Daynava-na lupi krompir v neki veliki lon-donski restavraciji. Na uro za-sluzi 6 penc in hrano.

Pred nekaj dnevi so ljudje spo-znali v nekem preiskovalcu de-lovne šole v Cambervillu prave-ga bratrance angleškega kralja in brata bivše španske kraljice markija Carlsbroucka. Učil se je uprave delavskih hiš.

Lord Glenatur ima na franco-ski Rivieri v Nizzi avtotaksi-pod-jetje. On posoja svoje avtomobi-le šoferjem in si tako služi svoj kruh. Lord Effingham pa je pi-sar pri nekem borznem meše-tarju.

Lord Dalsel ima mlekarno v Glasgowu, lord Hesel pa ima iz-posojevalnico knjig za delavce. Lord Barlay je zavarovalni agent pri neki veliki angleški zavarov-alnici.

Največ angleških plemenita-šev pa se preživlja po raznih ga-razah, kjer delajo kot delaveli ali pa so uposleni kot šoferji. Dru-gi zopet posredujejo nakup in prodajo avtomobilov.

Za kratek čas "Kako se razlikuje bogat pe-nik od revnega?"

"Bogat pesnik si lahko pusti rasti dolge lase, reven si jih pa ne more dati ostrici."

Gospodarska kriza seveda tudi plemkinjam ni prizanesla. Neka-tere plemkinje so postale šivilje ali pa modistke in vodijo svoje lastne delavnice ali pa prodajal-ne. Druge so si kupile kavarne, kjer same strežejo svojim gos-tom. Največ pa si jih išče svoj zaslužek pri gledališču in pri fil-mu.

Rudarska unija ne mara butle-garjev

Springfield, Ill. — Valje pro-testom nekaterih delegatov, je konvencija dvanajstega rudar-skega distrikta na sobotni seji ponovno odobrila točko v svoji ustavi, ki določa, da butlegarji ne morejo postati člani unije.

Eden od delegatov je rekel, da je bil obsojen na šest mese-cev zapora, ker je prodajal o-pojne pijače, in apeliral na kon-vecijo, naj mu dovoli, da osta-ne še nadalje član organizacije.

V debato je poslego več dele-gatov, ki so končno zaključili, da bi unija kmalu postala orga-nizacija butlegarjev, ako bi do-voljevala članstvo butlegarjem. Zadevni amandment k ustavi je bil potem zavržen z veliko va-čino.

Mlad zakonski par

V mestu Rouen na Francos-tem sta se te dni poročila dva prav mlada človeka; gospod Bo-tard in Adelina Gode. Gospod Botard je nadzornik rečnega pri-stanišča in ima na svojih plečih že 85 let, njegova žena pa je še 2 leti starejša od njega. Prav mlade so bile tudi priče pri poro-ki: gospod Terrier je bil star 85 let, gospod Joure pa 80. Vsi tir-je skupaj so stari 337 let.

All ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

OstaneK pridelka
KALIFORNIJSKEGA SOČNEGA GROZDJA
je sedaj naložen

GRE—GRE—ŽE JE PROČ! To je sedaj povest o kalifornijskem grozdju. Ostarek letošnjega malega pridelka grozdja je sedaj na potu na trg. To velja še posebno za črno sočno grozdje.

Oskrbite si sedaj Vašo zalogo kalifornijskega sočnega grozdja in začnite z mletjem, dokler ni prepozno. Letošnji okus soka bo finejši, to pa vsled velike množine sladkorja, ki je letos višji kot bila v letih.

Grozdni sok je za domačo uporabo postava dovoljen.

Idite takoj k trgovcu z grozdem, kjer bo ste še dobili dobre vrste sočnega grozdja po zmerni ceni.

CALIFORNIA GRAPE CONTROL BOARD, Ltd.
SAN FRANCISCO, CALIFORNIA
Representing 85% of the entire California Grape Production

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

"To je Res Moderna Cigareta"

"Gotovo sem hvaležna za Lucky Strike. To je zares moderna cigareteta, ker mi da moderno zaščito grla. In vaš izboljšan Cellophanski ovoji je čudovito moderen. Odpre se brez vsakega truda — potegljaj za majhno tab, in tukaj so moje Luckies."

Slavna in priljubljena zvezdnica, ki ne dvajsetletna — obdarjena s presenetljivo delično lepoto — ali je mogla biti usoda dobrotnejše Loretta Young? Ona je resnično visokoletna mlada ljubiteljica. Če je niste videli v First National's "Ruling Voice," si jo ogledite.

TA LUCKY TAB! Mokrotno-Varen Cellophane. Močno zaprto — Vedno pravilno. Edinstven Humidor Zavojček. Zip — pa je odprto! Ali vidite potrdjen "tab" vrhu zavojčka. Pritihajte polovico s svojim palcem. Obdržite drugo polovico. Preprosto. Hitro. Zip! To je vse. Edinstveno. Zavito v cellophane, ki je varen proti prahu, mokroti in bacilom. Čisto, zaščiten, lepo SVEŽE! Kaj more biti bolj moderno kot LUCKIES' izboljšani Humidor zavojček — tako lahko za odprti! Dame — LUCKY TAB je zaščita za vaše prste.

"It's toasted"

Zaščita Vašega grla — proti draženju — proti kašlju
In Mokrotno-varen Cellophane Obdržite ta "Toasted" Okus Vedno Svež
NARAVNAJTE — The Lucky Strike Flavour Oriented with touch, izbranih in zabavnih stvari je N. B. C. ustvarila.

LUCKY STRIKE
"IT'S TOASTED"
CIGARETTES

Napravljene iz najfinejšega tobaka — Smetane mnogih Letinj — samo LUCKY STRIKE sudi zaščito grla potom posebnega "TOASTING" procesa, ki vsebuje uporabo Ultra Violetnih Žarkov — proces, ki odpravlja gotovo pošteno, hudo nedeležnost, ki je naravno navzoča v vsakem tobaknem listu. TI igrami dražljivi niso navpoči v vaši LUCKY STRIKE! Zuna so, zato ne morejo biti notri! Ni čuda, če so LUCKIES vedno mile za vaše grlo.

Ivan Jontes:

V OGNJENEM OBROČU

Is zapiskov kmetkega mladeniča

Poleg rokopisa je bilo pismo na Jelko, ki se je glasilo:

Spoštovana gospodična!

Beseda, ki sem jo dal prijatelju, mi nalaga na moč neprijetno dolžnost, kateri bi se rajši izognil kot ne, saj mi nalaga sporočitev nevesele, žalostne vesti, kar ni lahko delo, vsaj zame. In zaupaš Vam jo bom naravnost, brez ovinkov, ki koncem konca nič ne pomenijo niti ne osladijo grenkobe slabe in žalostne novice, ki Vam jo moram sporočiti. Ne zamerite mi, če Vam torej naravnost in brezobzirno sporočim, kar Vam moram sporočiti, kar Vam bodo sporočili tudi drugi, vojaška komanda, in to prav tako brezobzirno:

Vašega Jožeta, fanta, ki ga ljubite, kateri je bil tudi meni drag prijatelj, ne bo več k Vam. Izgubili smo ga za vedno. Daleč proč od Vas, ki ste mi bili vse na svetu, je moral skleniti svoje mlado življenje kakor toliko tisočev drugih mladih mož, med katerimi zdaj počiva tudi on.

Konec je prišel tako hitro. Naši poveljniki so nas poslali proti sovražnikovim zakopom, da jih zavzamemo. Jože in jaz sva se plazila proti Italijanom skupaj. Ko smo bili že blizu njihovih jarkov, so zaregljale njihove strojnice in puške in med nas so začele padati ročne bombe. Tedaj sem skozi ta pekleni skand šel alfaš Jožetova besede: "Ne pozabi, Peter, na svojo objubo! Saj veš — moj dnevnik ... Meni se zdi, da ne bom prinesel glave iz tega boja ... In moj pozdrav ji sporoči. Naj bo srečna, name naj pa skusi pozabiti! Jaz sem jo ljubil do konca."

Zasmejal sem se ter ga udaril z roko po plečih.

"Kaj se boš poslavljaj!" sem mu zakričal v uho. "Se iz bolj vroče kaše sva prinesla celo kožo, pa jo bova tudi iz te! Korajžo, fant, in odšeni od sebe črne slutnje, ki te, kot vidim, mučijo!"

Jože mi ni odgovoril. Samo pogledal me je v oči. Te so bile polne neke čudne žalosti, koprnenja in pekoče bolečine. In včasno so bile. Ali je siromak res slutil, kaj ga čaka?

Malo pozneje, ko smo vstali ter se pognali proti Italijanom, se je zgrudil na tla. Italijanska strojnica mu je s krogli prevrtala prsa. Sklonil sem se k njemu. Ni me videl. Pogled njegovih ugašajočih oči je bil uprt v jasno nebo, ki ga je bla začela razsvetljevati zgodnja jutranja zarja.

"Jože, ali ti je hudo?" sem poizvedoval. Toda ni odgovoril. Kar naenkrat pa se je hotel vzpeti, pokonci, prsti so se mu zagrepli v

zemljo, na ustnih so se prikazale krvave pene in iz grla se mu je iztrgal vzriček: "Ah, vi prokleti, vi tisočkrat prokleti, ki nas gonite v smrt! ... pustite me k moji Jelki!"

Potem pa se je pomiril. Zadnji pogled je zadel mene. "Peter, ne pozabi!" je spraval iz sebe. "Uboga moja Jelka!"

Še enkrat se je skušal dvigniti, potem je vztrepetal liki obstreljena ptica in bilo je po njem.

Pokopali smo ga skupno s petnajstimi padlimi tovariši, ki so bili vsi mladi in polni življenja kot on.

Če bi jim bilo prizanešeno le še za štiri dni, bi jim ne bilo treba umreti, kajti vojna se je tedaj končala in mi preostali smo se podali na pot proti domovini. Pa jim ni bilo prizanešeno kot nam. Morali so ostati tam na krvavih bojnih poljanah in tam bodo ostali za zmerom.

To je v kratkem zgodba o nesrečni smrti Vašega Jožeta, ki ga boste gotovo zelo težko pogrešali, saj ga pogrešam tudi jaz, ki mi je bil prijatelj le malo časa. Želim, da bi Vam bilo moči preboleti težko izgubo in da bi si našli uteho. Več Vam nimam reči v tolažbo in končno — saj vem, da bi bila vsaka tolažilna beseda nov sunek v srce. In k temu sem delavec in kot tak nevajen mehkih besed, in nazadnje, če bi jih bil tudi vajen izgovarjati preje, bi jih bil pozabil v peku vojne, ki nas je pravkar izbruhnila iz sebe.

Naj Vas tolaži zavest, da vsi, ki smo skušali vse zlo in strahote vojne na svojih lastnih kožah, čutimo z Vami in z Vami vred objukujemo mnogo prezgodnjo smrt Vašega ženina, posebno pa jaz, ki sem v njem našel svetega prijatelja, ki je bil dober in plemenit kot zlato.

Uteho in (če mogoče) pozabljenje

Vam želi

Vaš prijatelj Peter Končan.

Jelka je našla uteho in pozabljenje v grobu. Kakega pol leta je počasi, a vidno hiral, dokler ni končno popolnoma zvenela kakor nežna cvetka, ki ji neusmiljeni črv izpodje življenske korenine.

Umorila jo je bila ista grozna pošast, ki je umorila njenega Jožeta, njegovi sestri in bratca, Korena, njegovo ženo, Hrastarja, ki je Benku zadržala vrh okrog vratu, ki je pomorila milijone mladih mož, poleg mnogih tisočev žena in otrok, ki je sejala grozo, smrt, razdejanje in unčevanje: Vojna.

(Konec)

RAZBITI BROD

Za Prosveto napisal Tone Čufar.

Oficir je polagoma vstal. Matej ponovi svoje pojasnilo.

— V skrivališču pred smrtjo. — Da te satan! Kako govoriš s svojim predstojnikom? Kako stojiš pred poveljnikom? Ali me ne poznaš?

— Predobro, dragi moj. Mateju igra neusmiljen nasmešek krog ust. Oficir postaja togoten.

— Kaj, ti še norce briješ? Ti prokleti prostak! In vi tam za njim, kdo vam je dovolil, da križemrok buljite vame?

Tomo je prvi, ki najde žgod odgovor.

— Sami dobri znanci so ti prišli voščiti dobro jutro. Mislim, da nisi slabo spal pri nas. Mene še ne poznaš. Tamo se zovem in naša mlada Stana mi včasih tudi striček pravi. No, ne glej me kakor zabiti volček.

— Sami čarovniki ste se znašli okoli mene.

— Nak, tega pa ne pustim, da bi nas ne imel za prave in poštene ljudi. Pomisli in znaj, da je bilo v naših rokah tvoje življenje. Mojemu pogumu in moji potrpečljivosti se zahvali, da s svojo Mijo ne gostiš rib v morju.

— Aha, Mija in ribe, da že vem —

— Če veš, potem pa ne sitnari ter nas ubogaj. Nikdar ni za gosta dobro, če gostoljubje izrablja.

— Oficir sem!

— Prav zato ne pričakujemo prostaštva in surovosti.

— Ne pričakujemo? Koliko pa je tukaj gospodarjev?

Oficir zraste do vse svoje močnosti. Obrne se k Benjaminu.

— Ti prav gotovo nisi. Tak mlečnič se pri hlapcih ni prida.

Benjamin ga samo ponizujoče pogleda in skromno vpraša.

— Ali bo njihova visokost peovke delila?

Oficir se vse bolj čudi.

— V kakšno gnezdo me je zanesla burja?

Matej mu skuša pametno pojasniti.

— Gospod stotnik, hvaležen bodi, da so nama pomagali. Ti si se omagal, ko so vrgli vrvi in aplah dali vso pomoč.

— Aha, zdaj vem že natančneje. Oficir sem pa kljub temu in se ne igrajte!

Resni pretnji se Tomo najhujše zasmelj.

— Oficir brez čete.

Za njim se Damjan razgiblje.

— Poveljnik brez moči. — Miloš, enaka sva si sedaj, dasi misliš, da to ni res. Čeprav sem bil večraj še stražar in tebi v moči niti do kolen nisem segal, ah, niti do palca na nogi ne, se vendar v tem času in na tem kraju ne ločiva.

— Kdo to pravi? Da ni razlike —

Oglasil se Benjamin. Prav nalašč.

— Da smo si enaki. Po premoženju, časti ter moči. Po skupni usodi.

— Čisto enaki? — To pravi mlečna kleptulja.

Benjamin se mladostno razvname, poživl, postaja prešerno razigran.

— To pravi Benjamin, ki v lastno veselje še ni starec. To pravi zato, ker je o tem prepričan in je sam postal iz jettnika svobodni človek.

Oficir je jezen, razburjen.

— Ali naj te udarim, da obmolknem?

Pred Benjaminom skoči Damjan.

— Mene udari, jaz isto trdim! Spet ne manjka Tomove predrznosti.

— In po stričku lopni, ker je enakih misli.

— Vse to rvanje in izzivanje prekine resna Matejeva beseda.

— Čemu bi udarjal? Miloš, spoprijazni se z dejstvom, ki leži na dani in ne huduj se, kajti nihče se ti ne laže. Posedimo rajši, pogovorimo se o naših bližnjih dneh, o tem, kar misli-

mo v naprej početi. Nekaj se mora na vsak način storiti.

Oficir je trmast.

— Med vas pa že ne. Oficir sem, zato nočem posedati med zločinci.

— Še rad boš!

Benjaminu ne da strpeti. Oficir ga nehote spravlja v dražče ponašanje. Miloš je vroče srdit.

— Molči, gadja zalega! Kakor vidim, sodijo tebi verige, ne pa lajež. Bodi previden, dečko!

Matej neprestano blaži razsreženega oficirja.

— Spoprijazni se z nami, Miloš.

— Vina mi dajte, poredneži. Žejem sem, da bi niti v puščavi ne mogel bolj biti.

Dobro besedo sgrabi Tomo in se kratko pogovori.

— Očka Klemen hrani vino, toda ga ni veliko. Potrpi in z nami sedi. Pričnemo prijateljski pogovor. In čas preženemo. Med tem bo pa zunaj poleglo.

— Se bo res dobilo pijače —

— Imenitno!

— Zaslusiti jo bo treba, dragec.

Hudič z vami!

Oficir je vnovič vzkipev in gre od neveseljih ljudi.

Njegov ponos mu da ob njih strpeti.

Duseže ga je Tomov vzklik.

— Prezvetnež!

2.

Benjamin globoko prevdari.

— Kakor kača v precepu.

— Zobe kaže in strup brizga, ugrizniti ter plčiti pa le ne upa. To je mučno za oholče in zapovednike.

— Nevarni so. V krvi jim je, da ljudi mrevarijo in preganjajo.

Po tej Damjanovi pripombi vstopi skozi izhod iz stolpa Klemen, mračen, zamišljen.

— Mir vam bodi, dragi moj!

Matej ga začuden pogleda.

— Potrpi si, gospodar.

— Klemen je malokdaj drugačen, a tak tudi ni vsak dan. Vedrejšo čelo, očka!

Tomova zapoved Klemena ne premakne.

— Nikdar teh besedi, ki so odveč.

Tudi brezplodnost je katerikoli na mestu. Za odih ...

Damjana zavrne Benjamin.

— Pustimo, naj gospodar modruje. Skrb se mu vidi, resnost razloči. Očka, ali te mi taremo? Kar tako smo se k tebi pritepli. Zavoljo oficirja ti je nerodno in zavoljno krha, ki ga bo zmanjkalo.

Nič od tega ni. Zavoljo broda, ki je razbit, in radi ljudi, ki so ob življenje, mi je hudo.

— Molimo za njihove duše, prosimo Krista, da jim bo usmiljen, da bo milosten z njimi. A naša molitev naj bo iskrena, iz src naj pride naša prošnja zanje, potem homo uslišani.

Pred Klemenom se Matej razkoraci.

— Praviš, da bi Kristusa proslili?

— Z globoko molitvijo.

— Pojdi s svojim Kristom kam drugam! Ni samo on trpel in ne samo on ljubezni oznanjal.

— Bogokletnik bi ti dejal! Damjan ga skromno posvari.

— Boš zavrnjen. Zadnjič smo na brodu govorili podobne reči, pa je Mateju celo kurat utihnil. Klemen je žalosten.

Matej se nekako opravičuje.

— Ne bom te žalil, dragi gospodar, ne bom ti trgjal vere iz srca. V uteho in tolažbo ti je ta vera. In tolažba je potrebna. Če si duše sam ne umiriš, če ti razgibanih, razdraženih misli tovariš ali pa družica ne spravi v ravnovesje, potem je dobro, če se drugje najde ublažilo.

Tomu ta zagovor ni všeč.

— Eh, tudi vera malo zaleže, saj vem, saj sem bil tudi jaz pobožen. Kot otrok še prav zelo, potem se mi je pa sgrubilo, ker nisem hodil po svetu z zaprtimi očmi! Več, Klemen, v fronti, v vojni bi ti moral biti. Ej, to gledaš šršeno, če si lačen! In tam smrt kar na nosu čepi ter po žepih leze. To zakolneš, če jo zaležeš! Ako je pa ne in se že nekako zmažeš skozi ogenj ter je vržejo po tednih groze v zaledje, dobiš odlikovanja po višjih; od onih, ki so te moliti učili, pa blagoslov. A ne zato, ker te niso granate raznesle, zato si blagoslovljen, ker menijo, da si dobro streljal na takozvane sovražnike.

Po Tomovi odkritosrčnosti se Damjan spet oglasi.

— Na sovražnike, ki ti niso nič žalega storili, ki so bili poslani proti tebi prav tako, kakor ti proti njim in imeli s teboj vred enega in istega boga za molitev.

Tomu je kar navdušen.

— Docela razumljivo! Ves

DEŽ ŠKODUJE SOČNEMU GROZDJU

Približno eno in en četrt inče dežja je padlo v zadnjih 48 urah v okrožjih severne Kalifornije in Napa doline, ki je skoraj uničil grozdje poznajše vrste, posebno različne vrste črnega grozdja, ki je jako priljubljen pri tujerodcih za izdelovanje pijače. Edino grozdje, ki je še preostalo za na trg, in ki bo še na razpolago kupcem na vzhodu, kateri si še niso grozdja kupili, je ono, ki je še natrgano in se sedaj prodaja po železniških postajališčih. Ona grozdja, ki je bila najniža v zadnjih letih, se je pričela dvigati, in se bo seveda ravnala po množini grozdja in povpraševanju po njem, kar pomeni, da kdor bo delj čakal, bo dražje plačal.

Precej je deževalo tudi v okrožja Lodi, kje se je še nehalo z obranjem grozdja, in deževalo je tudi v gornjem delu San Joaquin doline in v Fresno okrožju, medtem ko je v južni Kaliforniji stalno deževalo vse teden, in kot vse kaže, je z pošiljanjem črnega grozdja pri kraju. Približno pet sto tona, voz grozdja na dan je bilo pripravljeno za pošiljanje iz Kalifornije v zadnjih par dneh.

Preudaren kupec si havavno nabavi grozdje zgodaj v oktobru, da se ogne nevarnosti dežja, ki je navadno v Kaliforniji, in ki zmanjša vsebino sladkorja v grozdju. To leto je veliko ljudi čakalo konca sezone, in sedaj hite na trg, kjer je še grozdja na razpolago, ki bo pa trajal le še par dni. Zato se poširite za vaše grozdje sedaj, dokler ni prepozno. — (Adv.)

svet se je kral, seveda so kristjani prednjačili, saj so oni klanje začeli. No, ampak kljub temu trdimo, da smo ljudje, da smo prav za prav otroci božji.

— Klemen, prav nič ne bomo molili k tistemu, v čigar imenu se je zemlja zamakala s krvjo.

Matej skoro zapove, Klemen povzdigne svoj glas.

— On je bil ljubezen, pravica in resnica, zato ni ukazal prelivati krvi, ampak zapovedal krščansko živeti.

— Očka, že prav.

Matej se ne mara pripraviti. K pogovoru Benjamin pristopi.

— Iz Klemena ne govori svetohlinstvo, njegova molitev bi ne bila naučeno premikanje ustnic, iz njega prihaja klic krvavečega srca. V stolpu je bil, na morje je gledal, pa so se mu prikazali ostanki razbite ladje tam spodaj in sočutje z uničenimi življenji mu je prevzelo vse bistvo. Mi mu pa še o novih žrtvah pripovedujemo. Zmutili bomo dobrega Klemena in ujezili. Svarim vas ...

Klemen zmaje z glavno.

— Ne bo jeze, ne, ko je žalosti preveč.

Damjanu je všeč to mnenje.

— Vsega je obilo. Žalost prevzame človeka, ko pomisli, da tovariši ne brodarijo, temveč brezgibni pričajo o svoji dokončani poti. A vstajajo skrbni radi nas samih. V najkrajšem si moramo vsaj nekaj domisliti.

Damjan je zaskrbljen in k svoji Olgi odide.

(Dalje prihodnjik.)

OGLAS

Prodaja se candy store nasproti ljudske šole na 1013 W. 18th St., Chicago, Ill. (Adv.)

Obrobne opazke iz angleških listov

Neki francoski arhitekt je zgradil hišo, ki se počasi vrti okoli svoje osi. Kakor čujemo, pa je opremljena z genialno pripravo, ki omogoča obupanem hišnemu lastniku, da jo zavrti na vso brzino, če mu pismošča poekui dostaviti v skrinjico za pismo plačilni nalog s finančnega urada.

Glavna skrb

Evica vpraša mamico: "Ali pridejo angelčki tudi ponoči k meni, mamica?"

Ko ji mama pove, da angelčki ravno ponoči najbolj pazijo na majhne otroke, meni Evica v skrbih:

"Mamica, potem bi pa bilo dobro, če bi čokolado zaklenila v omaro!"

Zdravila za nastoj na postelji
ST. MARY'S, KANS.—D. J. lekarnar v 710 Lane Building Mary's, Kans., izdelovalec za nadoho, v katerega ima tudi upanja, da pošlje \$1.25 steklenico pošti vsakomur, ki mu pošlje Njegova ponudba je, da za plačate potem, ko ste se prepričali, da ste popolnoma zadovoljni. In mu vaše ime in naslov je danes.

Boljšje zdravje večja

Slabotni, bolniški moški in ženske dobiti v Nuga-Tone zdravilo za zdravilo. To zdravilo, zdravilo boleznih žilic. Da smo moči oslabili slednje in druga organska ste imali Nuga-Tone zdravilo, ki tovo dobiti boljši apetit, brava se prebravita, bolste zdraviti in vse vaše spanje bo postalo in veselje. Tone se prodaja v lekarnah. Ako ga nimate, recite nam, da ga naradi za vas govna na debelo.

Trganje v ledju? — To va olajša bol

Ostro "revmatično" trganje! Kako to boli! Po noči ne moreš spati. Zganiti se ne moreš brez bolečin. Kak blagoslov je Sloan's Liniment!

Začevišna gorkota Sloan's olajša tvoje bolečine. Tako olajša bol. Na milijone ljudi ga rabi za "revmatično" trganje. Kupi srečo steklenico danes—35¢.

SLOAN'S LINIMENT
7 Novembra

STAR IN ZVESTI PRIJATELJ

Je ta poznana banka vsem svojim odjemalcem, katerim vedno rada pomaga in daje nasvete. Ona obavlja vseh vrst bančne posle in prodaja "sifkario" vseh družb.

Ne pozabite se obrniti na njo kadar kaj potrebujete.

Vaši prihranki so zavarovani pri

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

TELEFON ROCKWELL 4904

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabla za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTМЕНА POJASNILA